

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник матеріалів

VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів

28 жовтня 2025 року

Львів 2025

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник матеріалів VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 28 жовтня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 382 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук

Ігор КОВАЛЬ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент

Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент

Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент

Тетяна ПУНДИК

Технічне оформлення: **Андрій БАБИЧ**

Збірник укладено за матеріалами VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» 28 жовтня 2025 року.

Матеріали друкуються українською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

- Секція 1. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 2. Українська культурно-національна складова світової цивілізації. Культура і війна.
- Секція 3. Етичне й естетичне в культурі. Релігія як сфера культури.
- Секція 4. Соціально-психологічні чинники культуротворення. Соціокультурний вимір науки. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.
- Секція 5. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Гендерна чутливість у культурі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

Отже, ініціатива Євгена Філатова «Як звучить Україна» — це не просто мистецький експеримент, а форма культурної медитації, у якій звук стає способом пізнання себе. Традиція постає не як архаїчна пам'ять, а як живий простір сучасного слухання, у якому минуле та сьогодення зливаються у спільну мелодію української культури [1; 4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Звуковий ландшафт як об'єкт культурологічних досліджень // Культура і мистецтво. – 2023. – № 4. – С. 26–32.
2. Охітва Х. Національна музична ідентичність як чинник формування культурного простору України. – Київ: НАКККіМ, 2021. – 56 с.
3. Рябуха Н. Звуковий образ як феномен культури: досвід міждисциплінарного підходу // Культура і сучасність. – 2014. – № 1. – С. 25–30.
4. Філатов Є. Як звучить Україна [YouTube-канал]. – URL: <https://www.youtube.com/@themaneken>.

УДК 791.43(477)

МСТИСЛАВ ЧЕРНОВ: КУЛЬТУРА СВІДЧЕННЯ ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ

Дарина ГУСАК

*Науковий керівник – Галина ХЛИПАВКА, доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації, кандидат педагогічних наук
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

У ХХІ столітті культура повертається до своєї сутності — збереження людського досвіду у світі, де панує руйнування. Як зазначає М. Попович, «культура — це пам'ять людства, його здатність усвідомлювати трагедії, не втрачаючи гідності» [4, с. 112]. В умовах війни мистецтво втрачає дистанцію: воно перетворюється на акт свідчення, на спосіб залишити слід правди й співчуття. Саме ця риса формує феномен культури свідчення, який в українському контексті набув особливої ваги після 2014 року.

Документалістика є мистецтвом правди. Вона не лише відтворює реальність, а й виявляє її духовний сенс. Український кінокритик Д. Дроздовський наголошує, що «у добу катастрофи документаліст стає літописцем духу, який записує не лише події, а й цінності» [2, с. 47]. Сучасна українська документалістика, що виросла на досвіді Революції Гідності та війни, стала простором духовного опору. Вона не лише зберігає історію, а й формує суспільну свідомість. Як зауважує О. Забужко, «війна оголює справжні сенси культури — показує, чи є в ній людяність» [3, с. 59].

Мстислав Чернов — один із ключових представників нового покоління українських митців-свідків. Його шлях — це перехід від журналістики до мистецтва, у якому камера стає формою молитви. Почавши як фоторепортер у харківському агентстві MediaPort, він поступово сформував власну етику спостереження. Чернов не просто фіксує події — він залишається поруч із людиною в її стражданні. Його професійна біографія поєднує відвагу репортера і чутливість митця. Як свідчить сам Чернов, «я не можу не знімати, бо якщо ми не покажемо правду, її переписе ворог» [6].

Фільм «20 днів у Маріуполі» (2023) — не просто кінохроніка облоги, а сповідь очевидця. Його сила — у стриманості. Камера Чернова не судить, не коментує, вона співчуває. За словами кінокритика Л. Брюховецької, «цей фільм повертає гідність тим, кого хотіли позбавити імен» [1, с. 23]. Стрічка отримала премію «Оскар» у 2024 році, але її головне значення — духовне. Це документ совісті, який перетворює біль на спільну пам'ять. У ньому мистецтво виконує функцію катарсису: очищення через правду.

Наступна робота Чернова — «2000 метрів до Андріївки» (2024) — відкриває нову площину культури свідчення. Фільм змонтовано з матеріалів камер українських військових. Це не лише зображення війни, а філософська медитація про межу між страхом і гідністю. Чернов досліджує війну як внутрішній досвід людини. Його документалізм — це діалог із совістю. Як зазначає Д. Дроздовський, «український документаліст стає літописцем епохи, що говорить мовою болю, але від імені надії» [2, с. 50].

Естетика Чернова вирізняється стриманістю, що перетворює кадр на місце зустрічі правди й співчуття. Він уникає пафосу, зберігаючи повагу до глядача. Це «етика погляду», у якій кожен план — акт довіри. Його фільми можна розглядати як продовження традиції Олександра Довженка, де мистецтво — це спосіб відстояти людяність. Як пише Н. Чернявська, «свідчення в культурі — це не лише документ, а вияв духовної зрілості нації» [5, с. 34].

Мистецтво Мстислава Чернова — це моральна територія сучасної України. Його творчість доводить, що культура — це не краса реальності, а форма духовного опору. Культура свідчення, яку він утілює, є феноменом людського духу, бо об'єднує естетичне, етичне й історичне начала. У час, коли руйнується світ, вона стає засобом його відновлення через пам'ять і правду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брюховецька Л. Документ правди: сучасна українська документалістика. — Київ: АртКнига, 2024. — 152 с.
2. Дроздовський Д. Етика пам'яті у воєнному кінематографі України. // Всесвіт, 2023, №3. — С. 45–51.

3. Забужко О. Планета Полин. Культура в час війни. – Київ: Комора, 2023. – 256 с.
4. Попович М. Нарис історії культури України. – Київ: АртЕк, 2006. – 727 с.
5. Чернявська Н. Мистецтво і правда: культурна комунікація доби катастроф. – Харків: Фоліо, 2021. – 240 с.
6. Чернов М. «Ми повинні показати правду, бо інакше її перепише ворог»: інтерв'ю // Українська правда. – 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/15/chernov_interview/

Секція 4

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ. **СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР НАУКИ.** **ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ** **ЯК НОВІТНЯ ФОРМА ІСНУВАННЯ КУЛЬТУРИ**

УДК 811.111:004.738.5+372.45

USING INTERNET BLOGS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Olesia MINENKO

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Associate Professor of the Language Training Department
of National University of Civil Protection of Ukraine*

Natalia YEREMEIEVA

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Associate Professor of the Language Training Department
of National University of Civil Protection of Ukraine*

The law on the English language comes into force in Ukraine. Within its framework, all government bodies and private institutions must duplicate their services in English, and language courses will be launched at the general level. Therefore, English will become the official language of international communication in Ukraine. According to the document, English will be introduced at a mandatory level for some civil servants, military personnel, customs officers or emergency services. In addition, English will be actively introduced in educational institutions, cultural and artistic institutions, the medical sector and other public spheres of life.

During the training of intercultural English-language communication in higher education institutions and language training centers in Ukraine, it is envisaged to form English-language